

Dimpact

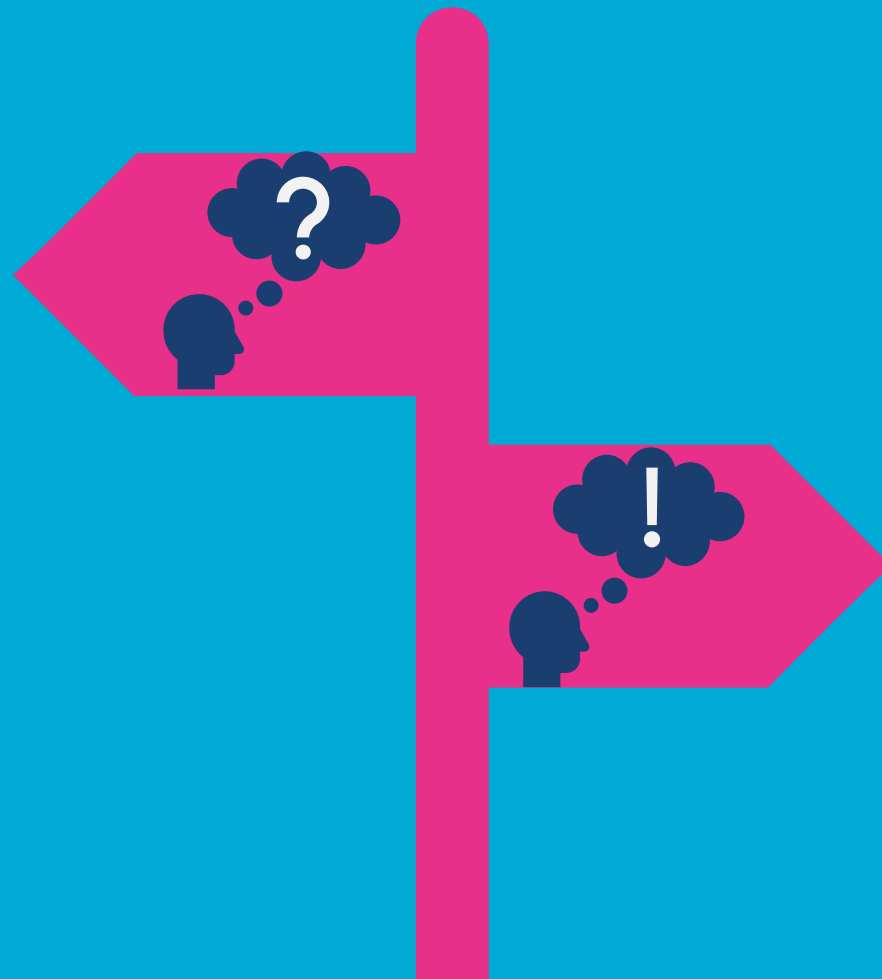
**PodiumD –
Ontwerp en
inrichting bij
'afwijking' van
standaarden**

**16 juni
2023**

Onderwerpen

Ontwerp en inrichting bij 'afwijking' van standaarden

1. Aanleiding
2. Voorstel werkwijze
3. Vervolgstappen

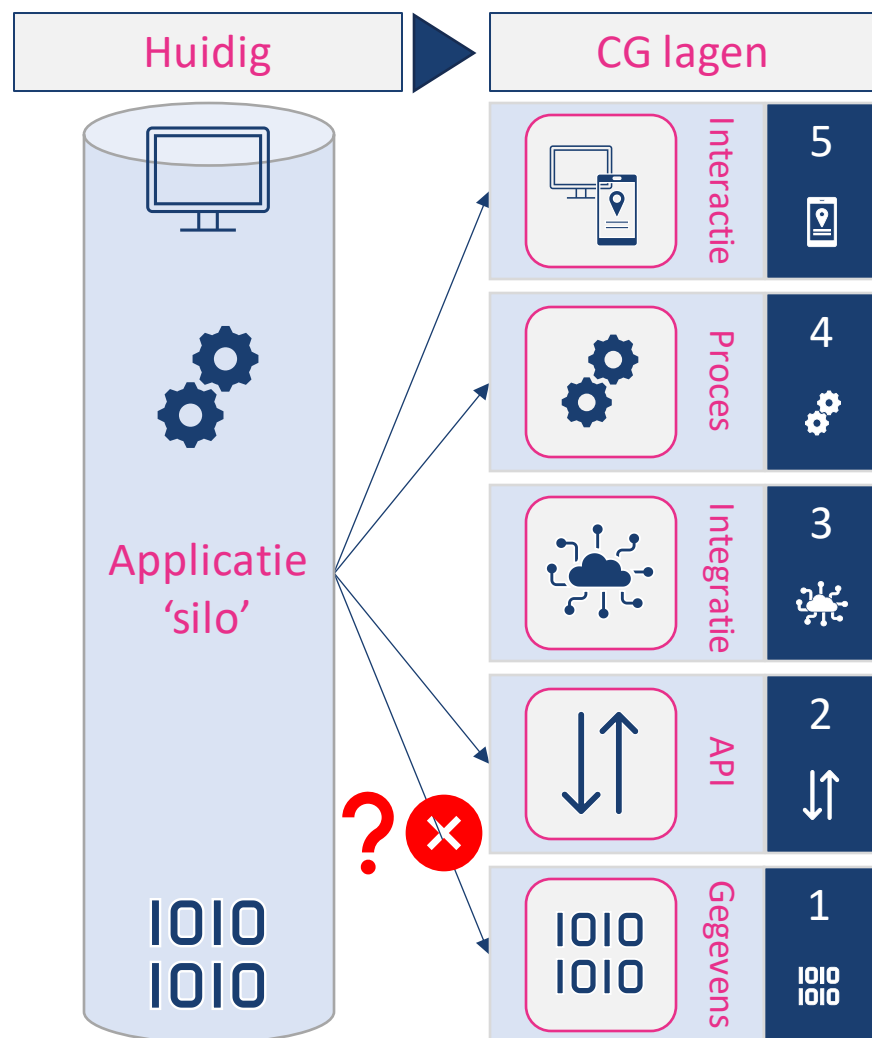

Aanleiding

Dimpact

Bij de overgang naar Common Ground hebben te maken met ontbrekende en onvolledige standaarden waardoor we noodgedwongen keuzes maken die vooruitlopen op standaardisatie ontwikkelingen

? Onvolledige standaarden

- Waar data uitbreidingen toevoegen?
 - Overige objecten register en API
 - Bestaande gestandaardiseerd bronregister en API
 - Nieuw bronregister en API ontwerpen
- Zijn er ontwikkelingen te voorzien in een standaard waaraan de extra data toegevoegd kunnen worden? Wat is de termijn waarop een volgende versie beschikbaar komt?
- ...

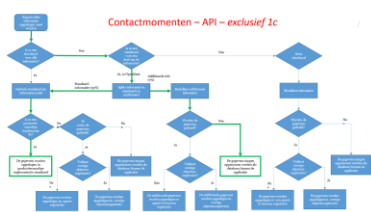
✗ Ontbrekende standaarden

- Hoe gaan we om met verschillende implementatie scenario's zoals die voorkomen bij gemeenten?
- Wat dwingen we af richting leveranciers met betrekking tot ontwikkeling van API's?
- Wat dwingen we af bij gemeenten met betrekking tot API's?
- ...

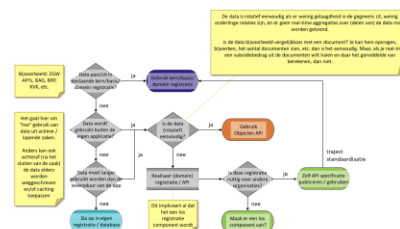
Aanleiding

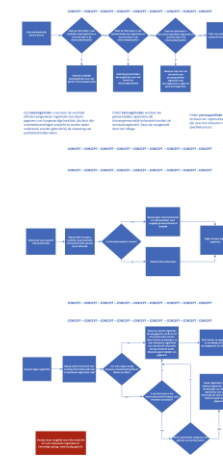
We zijn op diverse plekken bezig met dezelfde vragen en het zoeken naar een manieren om hiermee om te gaan, terwijl er weinig / geen tijd is om te wachten op landelijke standaardisatie trajecten

Architecten vanuit project KISS, A. Vigh

CG Koploper overleg, doc. 'gedeelde datasets'

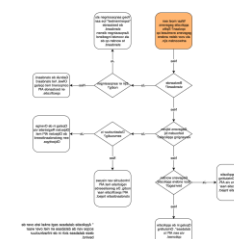

CG Koploper overleg vanuit Rotterdam, J. van Dieren

Architecten vanuit project KISS, A. Vigh

Maykin vanuit diverse projecten, J. Bekker

Uitgangspunten

- **Standaarden**

- Deze hebben betrekking op een informatiemodel, een API specificatie en implementatie en de gegevensopslag.
- Bij een **gestandaardiseerd** informatiemodel, API-specificatie(s) en API-implementaties waar meer dan 1 applicatie gebruik van maakt dient **exacte** overeenstemming te zijn over de betekenis van de objecten in de standaard, anders kun je **niet** verder met bouwen of **accepteer** je het **risico** op architectuur 'schuld'

- **Informatie architectuur**

- CG principe van scheiding aanbrengen tussen de proces- en de gegevenslaag van een applicatie
- Gemeentelijke bronregistraties zijn gebaseerd op standaard informatiemodellen en API's.
- Bij afwezigheid van standaarden kunnen gemeentelijke bronregistraties, ook wel 'gedeelde datasets' genoemd, worden ontwikkeld die vooruitlopen op landelijke standaardisatie onder gemeentelijke regie.

- **Gegevens opslag**

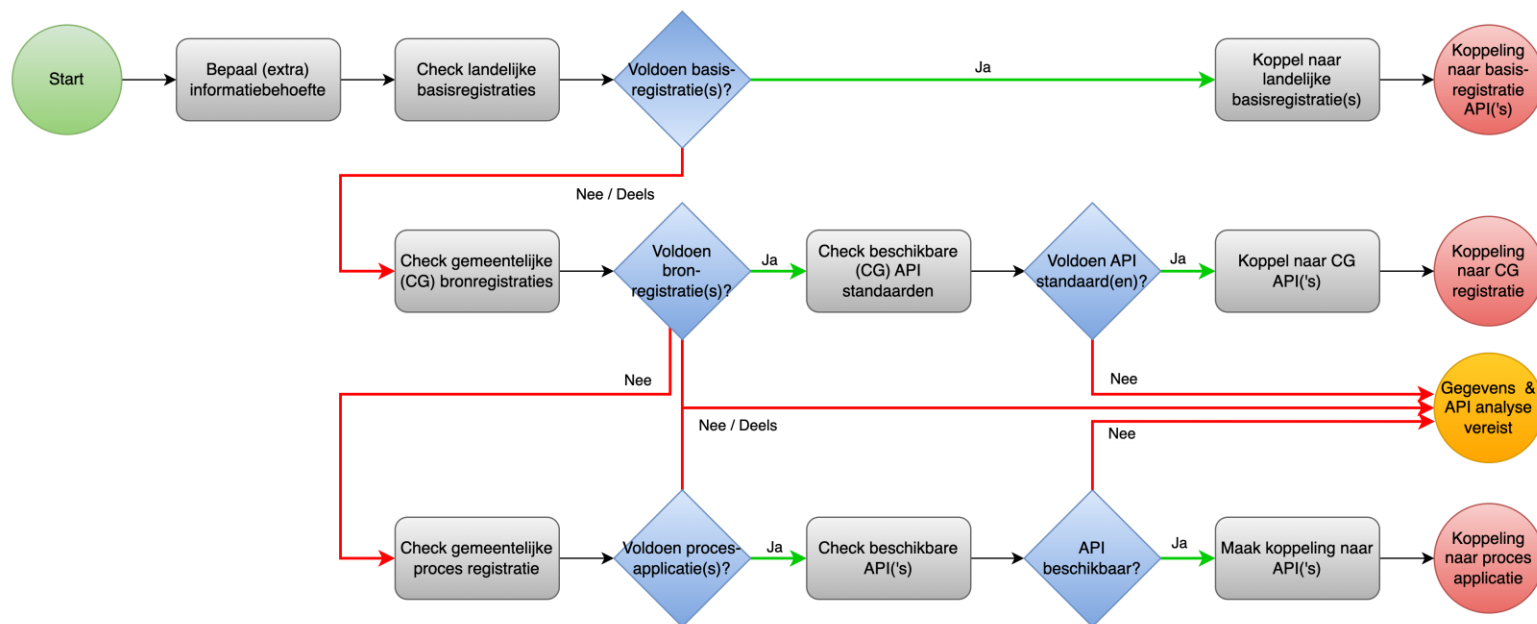
- We adopteren het principe "eenmalig opslaan en meervoudig gebruik" (ultieme doel voor elke overheidsorganisatie)
- De Overige Objecten registratie is een lokale implementatie en kan dus verschillend per gemeente zijn

Voorstel werkwijze

Dimpact

Stap 1. Check informatiebehoefte t.o.v. beschikbare bronnen

Afwegingen:

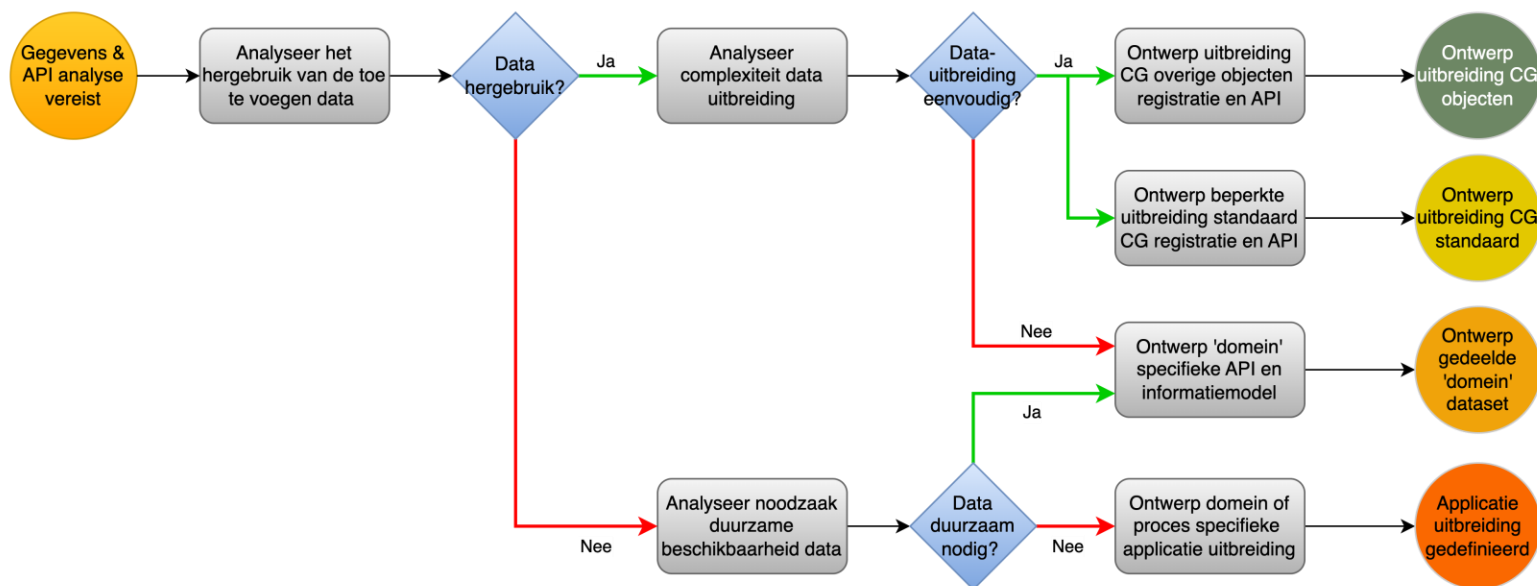
- ◆ **Voldoen registraties:** Beschikken de bronnen over de gewenste data of een deelset van de gewenste data om aan de informatie behoefte te voldoen. Hergebruik van de informatie is het doel om te voorkomen dat data meervoudig wordt opgeslagen.
- ◆ **Voldoen API standaarden:** Checken welk deel van de informatiebehoefte vanuit standaard API's is op te vragen en/of weg te schrijven. Zoveel mogelijk hergebruik van standaarden en ontwerpen van kleine aanpassingen in plaats van ontwikkeling van compleet nieuwe standaarden.

Bronnen:

- **Basisregistratie:** Een specifieke groep van bronregistraties, zijnde een door de overheid officieel aangewezen registratie met daarin authentieke en niet-authentieke gegevens, die door alle overheidsinstellingen verplicht en zonder nader onderzoek, worden gebruikt bij de uitvoering van publiekrechtelijke taken. Het verplicht gebruik geldt voor de authentieke gegevens in een basisregistratie. In de wet van een basisregistratie ligt vast welke gegevens authentiek zijn. [2], [3]
- **Bronregistratie:** De bronregistratie is de plaats waar het gegeven of document voor het eerst wordt vastgelegd. [7] De bronregistratie is een meervoudig te gebruiken registratie met betrouwbare data. [4] Het is een registratie die binnen de gemeente wordt behandeld als basisregistratie.
- **Procesregistratie:** Dit is vaak applicatie specifieke registratie die nodig is voor het uitvoeren van een specifiek proces. De data uit deze applicaties worden vaak niet middels API's ontsloten. Vaak zijn het silo's waarin User Interface, functionaliteit en een (relationele) database voor gegevensopslag zijn opgenomen.

Voorstel werkwijze

Stap 2. Analyseer gegevensuitbreiding en maak ontwerp voor uitbreiding van CG lagen of applicaties

Uitbreidingsopties CG lagen:

- Uitbreiding CG overige objecten:** Dit is een uitbreiding van overige objecten registratie en API. Randvoorwaarde: eenvoudige data-uitbreiding.
- Uitbreiding CG standaard:** Dit is een beperkte 'experimentele' uitbreiding van een CG standaard registratie en API. Randvoorwaarde: eenvoudige data-uitbreiding.
- Gedeelde dataset:** Dit is een gemeentelijke registratie met de karakteristieken van een bronregistratie die meervoudig gebruik van data ondersteund. Data wordt met een (gestandaardiseerde) API ontsloten. Deze registratie en API definitie worden vooruitlopend op standaardisatie activiteiten geïntroduceerd.
- Applicatie uitbreiding:** Uitbreiding van de database van een applicatie zonder verdere deling van gegevens naar andere toepassingen.

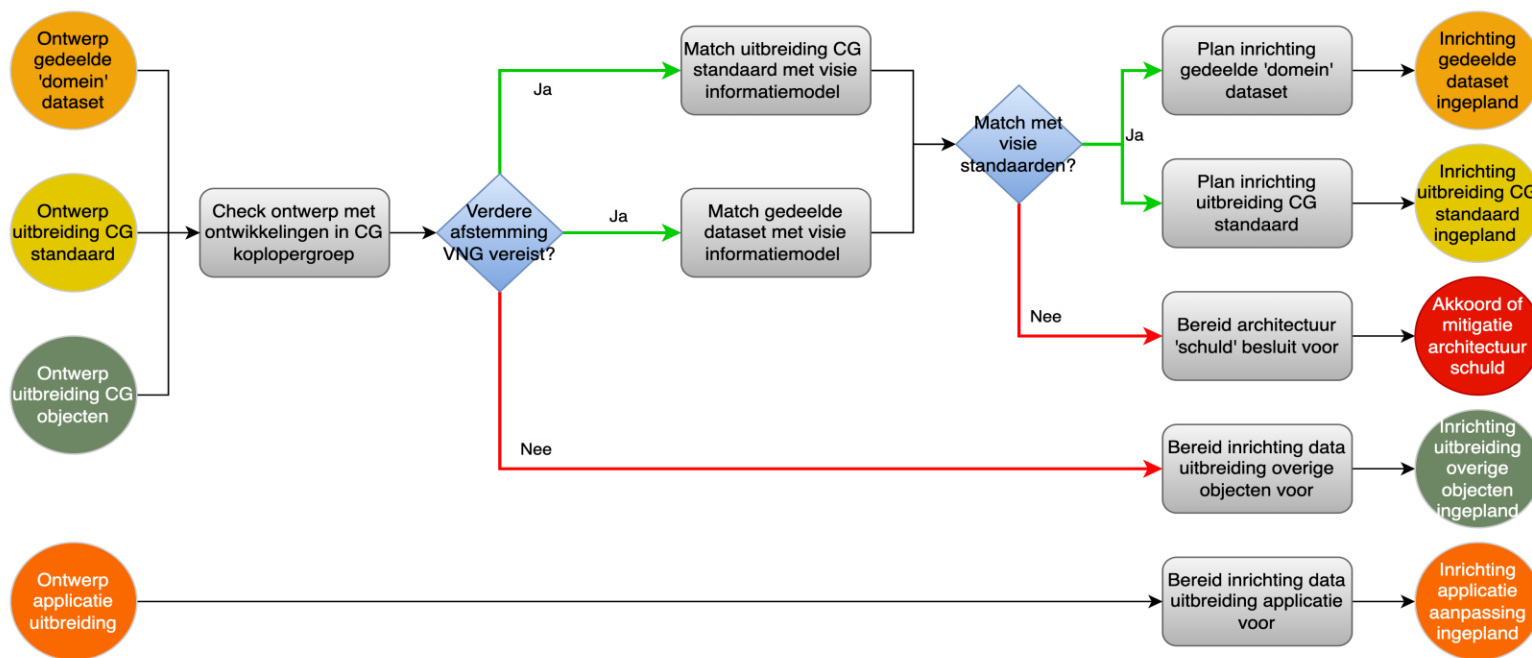
Afwegingen:

- Hergebruik data:** De gegevens die in een bron worden opgeslagen worden door meerdere toepassingen (applicaties) gebruikt binnen het gemeentelijke landschap. Dit volgt het uitgangspunt *"eenmalig opslaan en meervoudig gebruik"*.
- Complexiteit data uitbreiding:** Data is relatief eenvoudig als er weinig gelaagdheid in de gegevens zit, weinig onderlinge relaties zijn en er geen realtime aggregaties over (delen) van de data moet worden getoond.
- Duurzaamheid data:** Dit gaat over beschikbaarheid van data bij vervanging van een applicatie. Wanneer data na vervanging beschikbaar moeten blijven is het wenselijk om dit in richten in een register waarbij duurzame beschikbaarheid en toegankelijk van data geborgd is.

Voorstel werkwijze

Stap 3. Afstemmen ontwerp uitbreiding CG lagen met ontwikkelingen CG koplopergroep en / of VNG

Besluiten:

Akkoord op een voorstel voor inrichting van:

- een uitbreiding in CG overige objecten,
- een uitbreiding van een CG standaard,
- een gedeelde dataset of,
- een geïsoleerde applicatie uitbreiding.

Risico besluit: Besluit om de architectuur 'schuld' die ontstaat met een voorgestelde uitbreiding of inrichting van extra gegevens in de CG lagen te accepteren, of te mitigeren met een alternatief of afwijzing van het voorstel.

Afwegingen:

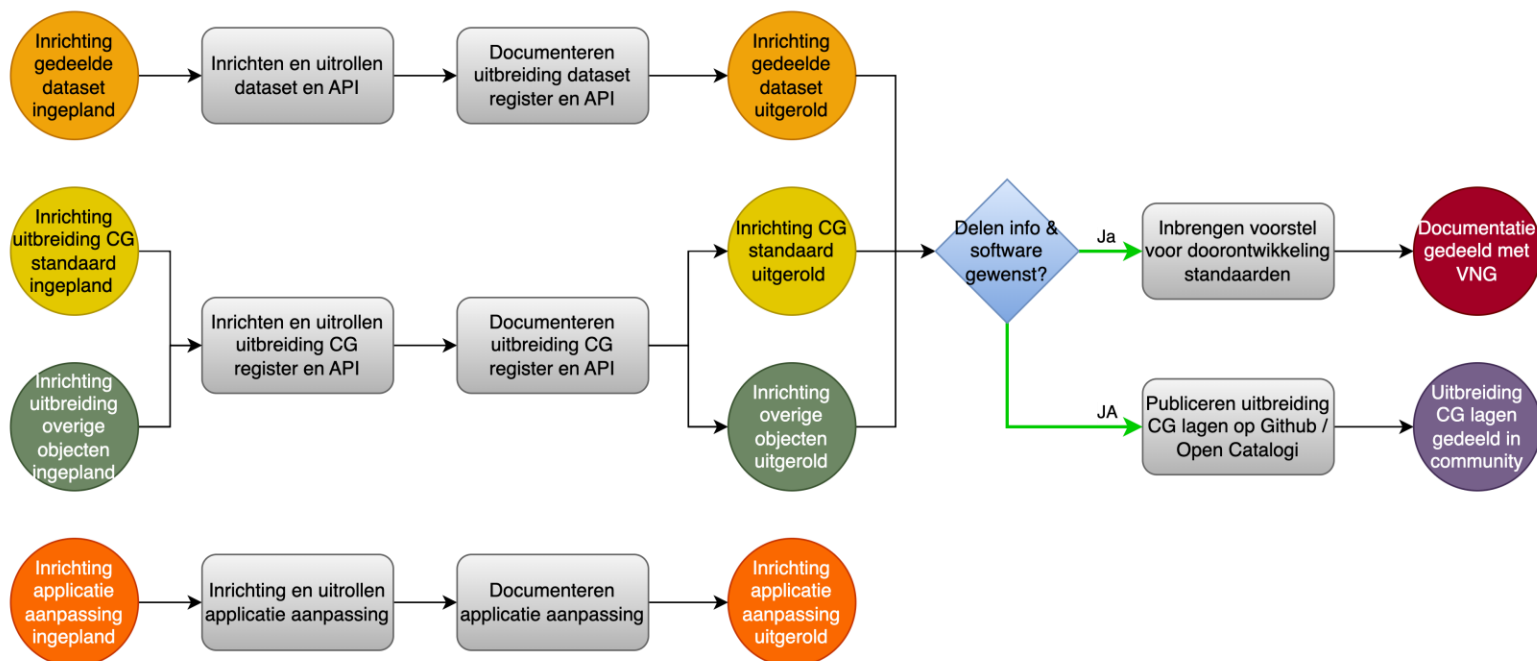
- ◆ **Afstemming CG koplopergroep:** Het is van belang om het risico op architectuur schuld, en daarmee samenhangende kosten, te beperken. In de koplopergroep zijn de G4 en andere koplopers tezamen met VNG en Dimpact vertegenwoordigd. Draagvlak bij dit overleg verkleint de kans op afwijkende ontwikkelrichtingen en daarmee samenhangende architectuur 'schuld'. (2 tweewekelijks overleg)
- ◆ **Afstemming VNG:** In het verlengde van de CG koplopergroep kan het van belang zijn om denkrichting van een uitbreiding op de CG lagen af te stemmen met de visie en de lopende standaardisatie ontwikkelingen binnen de VNG. Dit ter voorkoming van verschillende ontwikkelrichtingen, danwel om de ontwikkelrichting van de VNG bij st sturen?
- ◆ **Match met visie standaarden:** Bij afwijking t.o.v. VNG zal een architectuur 'schuld' risico besluit worden genomen om architectuur te accepteren of te vermeiden.

Voorstel werkwijze

Dim pact

Stap 4. Inrichten uitbreiding CG lagen en delen met CG gemeenschap

Resultaten:

- Uitgerolde oplossingen
- Gedeelde documentatie voor (door)ontwikkeling van landelijke CG standaarden
- Gedeelde software en documentatie t.b.v. hergebruik van software

Afwegingen:

◆ Delen info & software:

- De Common Ground filosofie vereist beschikbaarheid van landelijke standaarden, informatiemodel en API, als grondslag voor efficiënte ontwikkeling en inrichting van toepassingen voor eindgebruikers. Hierbij is van belang dat standaarden zo snel mogelijk vernieuwen in lijn ontwikkelingen in de Common Ground gemeenschap. Als koploper hebben wij derhalve de verantwoordelijkheid om actief bij te dragen aan ontwikkeling en vernieuwing van standaarden om daarmee mede risico's op architectuur 'schuld' te vermeiden.
- Vanuit de Open Source gedachte en hergebruik van software is het van belang dat wij goed gedocumenteerde software opleveren en plaatsen op Github en documentatie op Open catalogi.

Vervolgstappen

Afstemming binnen en buiten Dimpact vereist

- **Dit voorstel zal nog verder worden toegelicht / afgestemd binnen de Dimpact en Community**
 - Dimpact medewerkers en Ontwikkelpartners
- **Dit voorstel zal worden afgestemd met de CG koplopergroep voor draagvlak en versnelling in de toekomst**
 - Rotterdam, Amsterdam, Den Haag, Utrecht, Dimpact, VNG en CG leveranciers
- **Dit voorstel zal worden gepresenteerd in Architecten overleg van KISS**
 - Dimpact gemeenten en Utrecht
- **Na afstemming binnen CG koplopergroep zal dit voorstel ingepast worden binnen de werkwijze van Dimpact en de Community**